

Warszawa, 24-10-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

WZF.7044.1.2019.WK

Pan

Tomasz Siemoniak

Minister Spraw Wewnętrznych

i Administracji

via e-PUAP

Szanowny Panie Ministrze,

uprzejmie informuję, że od ponad 5 lat Rzecznik Praw Obywatelskich prowadzi sprawę dotyczącą wprowadzenia do ustawy o Państwowej Straży Pożarnej przepisu umożliwiającego pokrycie ze środków jednostki organizacyjnej PSP kosztów pogrzebu strażaka zmarłego wskutek wypadku w czasie pełnienia służby.

Rzecznik występował do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci oraz do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. W załączeniu przekazuję kopię korespondencji w tej sprawie.

Z pierwszej odpowiedzi z dnia 28 czerwca 2021 r. uzyskanej od Komendanta Głównego PSP wynikało, że dostrzegł on potrzebę wprowadzenia regulacji prawnych zaproponowanych przez Rzecznika i zwrócił się do Departamentu Porządku Publicznego MSWiA, koordynującego prace nad projektem ustawy o szczególnych rozwiązaniach dotyczących wsparcia służb mundurowych nadzorowanych przez

ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wskazując na konieczność dokonania zmiany w ustawie o Państwowej Straży Pożarnej. Proponowana zmiana nie została jednak uwzględniona w ustawie z dnia 14 sierpnia 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach dotyczących wsparcia służb mundurowych nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, o zmianie ustawy o Służbie Więziennej oraz niektórych innych ustaw. W związku z powyższym, w Komendzie Głównej PSP rozpoczęto prace nad zmianą ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, w celu nadania nowego brzmienia art. 103, uwzględniającego postulat siostry tragicznie zmarłego strażaka w związku z wykonywaniem służby w Komendzie Powiatowej PSP w Kętrzynie.

W wyniku kolejnego wystąpienia Rzecznika dotyczącego stanu prac legislacyjnych w sprawie wprowadzenia przedmiotowej regulacji prawnej, pismem z dnia 20 października 2022 r. Komendant Główny PSP poinformował, że prace koncepcyjne w zakresie ujednoczenia przepisów dotyczących zasiłków pogrzebowych i pokrywania kosztów pogrzebu zmarłych żołnierzy i funkcjonariuszy realizowane są odrębnie pod kierunkiem Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci. Podczas przeprowadzonej w dniu 11 października 2022 r. wideokonferencji poruszony został problem konieczności zmiany art. 103 ust. 2 wyżej powoływanej ustawy o Państwowej Straży Pożarnej. Zdaniem Komendanta Głównego PSP, wówczas trwały prace mające na celu uzgodnienie z MSWiA treści propozycji brzmienia odpowiednich przepisów. Z kolei, Komendant nie jest podmiotem odpowiedzialnym za przebieg procesu legislacyjnego, który mógłby określić harmonogram prac nad projektowanym aktem prawnym, jak i ostateczne brzmienie nowelizowanego art. 103 ust. 2 ustawy o PSP.

Kolejna odpowiedź od Komendanta Głównego PSP spowodowała, że w zakresie postulowanych zmian w ustawie o Państwowej Straży Pożarnej zwróciłem się do Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci. Z uzyskanej od Ministra odpowiedzi z dnia 15 lutego 2023 wynika, że zgadza się z koniecznością wprowadzenia proponowanej zmiany legislacyjnej, dotyczącej ujednoczenia kwestii pokrywania kosztów pogrzebu w przypadku śmierci funkcjonariusza, które miały związek z pełnieniem służby. Powołany Zespół Doradczy Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów do spraw reformy regulacji administracyjnych związanych z ruchem naturalnym ludności i ochrony miejsc pamięci (w skład którego weszli przedstawiciele m.in. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji) zaproponował w zakresie

pokrywania kosztów pogrzebu w służbach mundurowych ujednolicenie przesłanki śmierci jako „*mającej związek ze służbą lub na skutek wypadku pozostającego w związku ze służbą*”, a także możliwość pokrywania kosztów w przypadku zgonu „*wskutek choroby pozostającej w związku ze służbą*”. Niestety, z uwagi na brak decyzji kluczowego interesariusza - Ministra Rodziny i Polityki Społecznej - w zakresie rozpoczęcia właściwych prac legislacyjnych, dalsze działania w tej sprawie zostały zawieszono. Nie stało to jednak na przeszkodzie w prowadzeniu prac legislacyjnych przez poszczególnych ministrów w zakresie właściwych im ustaw. W związku z powyższym zwróciłem się w tej sprawie do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, który w odpowiedzi z dnia 22 maja 2023 r. poinformował mnie, że podnoszony problem zostanie poddany analizie przy okazji najbliższych prac nad nowelizacją ustawy o Państwowej Straży Pożarnej. Oczekiwana nowelizacja nie została jednak wprowadzona do ustawy o Państwowej Straży Pożarnej. W międzyczasie za pomocą ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1560) został zmieniony art. 13 ust. 9 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych, który stanowi, że w razie śmierci strażaka ratownika OSP, który uczestniczył w zaewidencjonowanym w Systemie Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej, o którym mowa w art. 14g ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, **szkoleniu lub ćwiczeniu, koszty pogrzebu pokrywa się ze środków pozostających w dyspozycji właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej na zasadach i w trybie określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej.** Ponadto przy pomocy art. 24 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o świadczeniu pieniężnym przysługującym członkom rodziny funkcjonariuszy lub żołnierzy zawodowych, których śmierć nastąpiła w związku ze służbą albo podjęciem poza służbą czynności ratowania życia lub zdrowia albo mienia (Dz.U. poz. 658) został wprowadzony do ustawy o ochotniczych strażach pożarnych art. 13a ust. 1, który określa, **że członkom rodziny strażaka ratownika OSP, którego śmierć nastąpiła w związku z udziałem w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej albo organizowanych przez Państwową Straż Pożarną ćwiczeniach, w warunkach zagrażających życiu i zdrowiu, przysługuje świadczenie pieniężne na zasadach określonych w tej ustawie.** Oznacza to, że w niniejszym zakresie strażacy ratownicy ochotniczych straży pożarnych w kwestii dotyczącej ćwiczeń zostali potraktowali lepiej niż funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej.

Sytuacja ta wskazuje, że pomimo starań od kilku lat kierowanego przeze mnie urzędu mających na celu wprowadzenie regulacji należycie respektujących prawa

funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej i zapewnieniom o pracach zmierzających do ich wprowadzenia w art. 103 ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, oczekiwane zmiany nie zostały wprowadzone, wprowadzono je natomiast w innych ustawach i w odniesieniu do innych podmiotów prawa.

Intencją kolejnego mojego wystąpienia w tej sprawie nie jest negocjowanie uprawnień przyznanego strażakom ratowników OSP, gdyż uważam je za pożądane, lecz wskazanie, że należy się ono również funkcjonariuszom PSP, o co zabiegam od dłuższego czasu.

Dlatego też po raz kolejny, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. – Dz. U. z 2024 r., poz. 1264 ze zm.), przesyłam w załączeniu korespondencję dotyczącą niniejszej sprawy, z uprzejmą prośbą o podjęcie prac legislacyjnych w przedstawionym zakresie. Będę wdzięczny za udzielenie informacji o zajętych stanowiskach.

zał. 8

Z wyrazami szacunku,

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/